

Av. SEVGİ ERARSLAN

**ÖZEL NİTELİKLİ
KİŞİSEL VERİLERİN
İŞLENMESİNDE AÇIK RIZANIN
ARANMADIĞI HALLER**

İÇİNDEKİLER

İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ.....	VII
ÖNSÖZ	IX
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XXI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI İHTİYACININ ORTAYA ÇIKIŞI, KİŞİSEL VERİ KAVRAMI VE TÜRLERİ İLE KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI ALANINA AİT YASAL DÜZENLEMELER

I. Kişisel Verilerin Korunması İhtiyacının Ortaya Çıkışı ve Kişisel Verilerin Korunmasını İsteme Hakkı.....	7
A. Genel Olarak.....	7
B. Kişisel Verilerin Korunmasını İsteme Hakkı ve Bu Hakkın Diğer Haklarla Bağlantısı	11
1. Genel Olarak Kişisel Verilerin Korunmasını İsteme Hakkı ..	11
2. Diğer Haklarla Bağlantısı	13

II. Kişisel Verinin Tanımı, Niteliği, Unsurları ve Türleri	16
A. Kişisel Verinin Tanımı.....	16
B. Kişisel Verinin Unsurları.....	17
1. Bilgi.....	17
2. Belirli veya Belirlenebilir Kişi.....	19
3. Bilginin Kişiye İlişkin Olması.....	22
C. Kişisel Verinin Hukuki Niteliği.....	23
D. Kişisel Verilerin Türleri	25
1. Genel olarak.....	25
2. Özel Nitelikli Kişisel Veriler.....	25
3. Genel Nitelikli Kişisel Veriler	27
III. Kişisel Verilerin Korunması Hususunda Yapılan Ulusal ve Uluslararası Düzenlemeler.....	28
A. Genel Olarak.....	28
1. Uluslararası Düzenlemeler	28
a. OECD Bünyesinde Yapılan Düzenlemeler.....	28
b. Birleşmiş Milletler Bünyesinde Yapılan Düzenlemeler....	29
c. Avrupa Konseyi Bünyesinde Yapılan Düzenlemeler.....	30
(1) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi.....	30
(2) Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Gerçek Kişilerin Korunmasına İlişkin 108 Sayılı Sözleşme ve 181 Sayılı Ek Protokol.....	31
d. Avrupa Birliği Bünyesinde Yapılan Düzenlemeler	33
(1) Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Serbest Dolaşımı Bakımından Bireylerin Korunmasına İlişkin Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi Direktifi ve Diğer Direktifler.....	33
(2) Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı.....	34
(3) Genel Veri Koruma Tüzüğü.....	35
e. Karşılaştırmalı Hukukta Yapılan Düzenlemeler.....	37
2. Ulusal Düzenlemeler	40
a. 1982 Anayasası ve İlgili Düzenlemeleri	40

b. 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu.....	41
c. 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu	42
d. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu	42

İKİNCİ BÖLÜM

ÖZEL NİTELİKLİ KİŞİSEL VERİLERİN İŞLENMESİ VE AÇIK RIZA

I. Özel Nitelikli Kişisel Veri Kavramı	45
A. Özel Nitelikli Kişisel Veri Kavramının Ortaya Çıkışı ve Gerekliliği	45
B. Özel Nitelikli Kişisel Verilere İlişkin Tanım ve Kapsamlar.....	47
C. 6698 Sayılı Kanun'da Düzenlenen Özel Nitelikli Kişisel Veriler 51	
1. İlgili Kişinin Irkı.....	51
2. İlgili Kişinin Etnik Kökeni.....	54
3. İlgili Kişinin Siyasi Düşüncesi	56
4. İlgili Kişinin Felsefi İnançları	58
5. İlgili Kişinin Dini	59
6. İlgili Kişinin Mezhebi veya Diğer İnançları.....	62
7. İlgili Kişinin Kılık ve Kıyafeti	63
8. İlgili Kişinin Dernek, Vakıf ya da Sendika Üyeliği	65
9. İlgili Kişinin Ceza Mahkûmiyeti ve Güvenlik Tedbirlerine İlişkin Verileri	67
10. İlgili Kişinin Biyometrik veya Genetik Verileri	69
11. İlgili Kişinin Sağlığına ve Cinsel Hayatına İlişkin Veriler	78
D. 2016/679 Sayılı Avrupa Genel Veri Koruma Tüzüğü'nde Özel Olarak Düzenlenen Kişisel Verilerin Durumu.....	88
1. Genel Olarak.....	88
2. Çocukların Verileri	89
3. İş İlişkilerine Dair Veriler.....	91
4. Kişilerin Cinsel Eğilimlerine Dair Veriler	92

II. Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi	93
A. Genel Olarak “Kişisel Verilerin İşlenmesi” Kavramı	93
B. Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesine Dair Temel İlkeler .	99
1. Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İçeriğine İlişkin Temel İlkeler.....	99
a. Hukuka ve Dürüstlük Kurallarına Uygun İşleme	99
b. Doğru ve Gerekliğinde Güncel Olma	108
c. Belirli, Açık ve Meşru Amaçlar İçin İşlenme	109
d. Amaca Bağlılık, Sınırlı ve Ölçülü İşleme	112
e. İlgili Mevzuatta Öngörülen veya İşlendikleri Amaç İçin Gerekli Olan Süre Kadar Muhafaza Edilme.....	117
2. Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Usule İlişkin İlkeler	119
a. Kural Olarak Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinin Yasak Olması İlkesi	119
b. İlgili Kişinin Bilgilendirilmesi İlkesi.....	121
(1) Genel Olarak.....	121
(2) İlgili Kişinin Hakları	122
c. Veri Güvenliği İlkesi	126
d. Sicile Kayıt İlkesi	133
e. Ön Denetim İlkesi.....	138
C. Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenme Şartları.....	139
1. Genel Olarak.....	139
2. Açık Rıza	140
a. Genel Olarak.....	140
b. Açık Rızanın Unsurları	143
(1) Genel Olarak.....	143
(2) Özgür İradeyle Açıklanan “Tereddüde Yer Bırakmayacak Açıklıkta” Bir Rıza Olması	143
(3) İlgili Kişinin Bilgilendirilmiş Olması	145
(4) Rızanın Belirli Bir Konuya İlişkin Alınmış Olması	149
c. Açık Rızanın Şekli, Verilme Zamanı ve Geri Alınması.	150

- d. Genel Nitelikli Verilerin İşlenmesinde Aranan Açık Rıza Kavramı ile Özel Nitelikli Verilerin İşlenmesinde Aranan Açık Rıza Kavramlarının Karşılaştırılması 151
3. Kurul Tarafından Belirlenen Yeterli Önlemlerin Alınması 153

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÖZEL NİTELİKLİ KİŞİSEL VERİLERİN İŞLENMESİNDE AÇIK RIZANIN ARANMADIĞI HALLER

- I. Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Açık Rızanın Aranmadığı Haller 155
- A. Genel Olarak..... 155
- B. Açık Rıza Aranmaksızın Özel Nitelikli Verilerin İşlenmesinde Aranan Genel Şartlar 159
1. Genel Olarak..... 159
- a. Kişisel Verileri Koruma Kurulu Tarafından Belirlenen Yeterli Önlemlerin Alınması 159
- b. Kişisel Verileri Koruma Kurulu Tarafından Belirlenen Yeterli Önlemler..... 163
- (1) Özel Nitelikli Kişisel Veriler İçin Güvenlik Politikası Belirlenmesi 163
- (2) Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi Süreçlerinde Yer Alan Çalışanların Yetki, Denetim ve Görevlerine İlişkin Önlemler..... 164
- i. Çalışanlara Düzenli Olarak Eğitimler Verilmesi..... 164
- ii. Çalışanlar ile Kurumlar Arasında Gizlilik Sözleşmeleri Yapılması 165
- iii. Verilere Erişim Yetkisine Sahip Kullanıcıların, Yetki Kapsam ve Sürelerinin Belirlenmesi 166
- iv. Periyodik Olarak Yetki Kontrolleri Gerçekleştirilmesi 168

v. Görevleri Sona Eren veya Değişikliğe Uğrayan Çalışanların Yetkilerinin Kaldırılması.....	169
(3) Elektronik Ortamda İşlenen Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Alınacak Önlemler.....	170
i. Genel olarak.....	170
ii. Verilerin Kriptografik Yöntemler Kullanılarak Muhafaza Edilmesi.....	170
iii. Kriptografik Anahtarların Güvenli ve Farklı Ortamlarda Tutulması	172
iv. Veriler Üzerinde Gerçekleştirilen Tüm Hareketlerin İşlem Kayıtlarının Güvenli Olarak Loglanması.....	173
v. Verilerin Bulunduğu Ortamlara Ait Güvenlik Denetimlerinin Sağlanması	174
vi. Yazılım Aracılığıyla Erişilen Verilerde Yazılıma İlişkin Güvenlik Kontrollerinin Yapılması.....	176
vii. Uzaktan Erişim Yapılan Verilerde En Az İki Kademeli Kimlik Doğrulama Sisteminin Kullanılması.....	177
(4) Fiziksel Ortamda İşlenen Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Alınacak Önlemler.....	179
(5) Özel Nitelikli Kişisel Verilerin Aktarılmasında Alınacak Yeterli Önlemler.....	180
(6) Kurul Tarafından Belirlenen Teknik ve İdari Tedbirlerin Alınması	183
C. Açık Rıza Aranmaksızın Sağlık ve Cinsel Hayata İlişkin Özel Nitelikli Verilerin İşlenmesinde Aranılan Özel Şartlar	184
1. Genel Olarak.....	184
2. Sağlık veya Cinsel Hayata Dair Bir Verinin Sır Saklama Yükümlülüğü Altında Bulunan Kişiler veya Kuruluşlar Tarafından İşlenmesi.....	185
a. Genel Olarak Sır Kavramı	185
b. Sır Türleri	187
c. Sır Saklama Yükümlülüğü.....	191
(1) Genel Olarak.....	191

(2) Türk Hukukunda Düzenlenen Sır Saklama Yükümlülüğü Düzenlemeleri	192
i. Veri Sorumlusunun ve Veri İşleyen Sır Saklama Yükümlülüğü	192
ii. Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğü	193
iii. Avukatın Sır Saklama Yükümlülüğü	197
iv. Bankaların Sır Saklama Yükümlülüğü	199
v. İşçinin ve İşverenin Sır Saklama Yükümlülüğü	200
vi. Mevzuatta Düzenlenen Diğer Sır Saklama Yükümlülüğü Düzenlemeleri	202
3. Belli Amaçlar Dahilinde İşlenebilmesi	204
a. Genel Olarak	204
b. Kamu Sağlığının Korunması	204
c. Koruyucu Hekimlik	208
d. Tıbbi Teşhis, Tedavi ve Bakım Hizmetlerinin Yürütülmesi	211
e. Sağlık Hizmetleri ile Finansmanının Planlanması ve Yönetimi	214
D. Açık Rıza Aranmaksızın Diğer Özel Nitelikli Verilerin İşlenmesinde Aranılan Özel Şartlar	216
1. Genel Olarak	216
2. Kanunlarda Öngörülmesi	217
E. Covid-19 Döneminde Özel Nitelikli Kişisel Veriler	234
1. Genel Olarak	234
2. Covid-19 Bağlamında İşlenen Verilerin Niteliği	235
3. Covid-19 Döneminde Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi	241
a. Uluslararası Alanda ve Karşılaştırmalı Hukukta Covid-19 Bağlamında Yapılan Düzenlemeler ve Bu Düzenlemeler Kapsamında Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi	241

b. Ulusal Alanda Covid-19 Bağlamında Yapılan Düzenlemeler ve Bu Düzenlemeler Kapsamında Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi	258
F. Genel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi Bakımından Açık Rızanın Aranmadığı Hallerin Özel Nitelikli Kişisel Veriler Bakımından Uygulanıp Uygulanmayacağı Sorunu	277
1. Genel Olarak.....	277
2. Kanunlarda Açıkça Öngörülmesi Durumunda Sağlık ve Cinsel Hayata Dair Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi Sorunu	281
3. Fiili İmkânsızlık Halinde Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi Sorunu.....	282
4. Bir Sözleşmenin Kurulması veya İfasıyla Doğrudan İlgili Olması Durumunda İşlenmesi Gerekli Olan Akit Taraflardan Birine Ait Özel Nitelikli Kişisel Verinin İşlenmesi Sorunu	283
5. Veri Sorumlusunun Hukuki Yükümlülüğünü Yerine Getirebilmesi İçin Zorunlu Olan Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi Sorunu.....	284
6. İlgili Kişi Tarafından Alenileştirilen Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi Sorunu	286
7. Bir Hakkın Tesisi, Kullanılması veya Korunması İçin Zorunlu Olmak Koşuluyla Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi Sorunu.....	290
8. Veri Sorumlusunun Meşru Menfaatleri Bakımından Zorunlu Olması Durumunda Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi Sorunu.....	291
G. Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi Bakımından Kanunun 28'inci Maddesi Kapsamında Ayrık Tutulan Haller..	292
1. Genel Olarak.....	292
2. Özel Nitelikli Kişisel Verilerin Gerçek Kişiler Tarafından Kendisiyle veya Aile Fertleriyle İlgili Faaliyetler Kapsamında İşlenmesi.....	294

3. Özel Nitelikli Kişisel Verilerin Resmi İstatistik, Araştırma ve Planlama Gibi Amaçlarla İşlenmesi	295
4. Özel Nitelikli Kişisel Verilerin Bilimsel Amaçlarla ya da İfade Özgürlüğü Kapsamında İşlenmesi.....	296
5. Özel Nitelikli Kişisel Verilerin Kamu Kurum ve Kuruluşları Tarafından Yürütülen Önleyici, Koruyucu ve İstihbari Faaliyetler Kapsamında İşlenmesi	299
6. Özel Nitelikli Kişisel Verilerin Yargı Faaliyetlerine İlişkin Olarak Yargı Makamları veya İnfaz Mercileri Tarafından İşlenmesi	300
SONUÇ	303
BİBLİYOGRAFYA	319
İNTERNET KAYNAKLARI.....	351